

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja nižanja cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne peti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani, 7. februarja.

## Prošnja do cesarja

se podpisuje po vseh slovenskih krajih. Se enkrat povemo da jo sme vsak državljani podpisati, naj si plača kak davek ali ne. Kjer nimajo spisanega ali tiskanege teksta prošnje, naj rodoljubi podpise nabirajo na bele pole papirja z nadpisom: „Mi podpisani pristopimo k prošnji slovenskih rodoljubov do presv. cesarja.“ V našem listu omenjeni ukaz proti nabiranju podpisov v javnih prostorih velja samo za Kranjsko, povsod drugod po Slovenskem, po Štajerskem, Goriškem, Primorskem, Koroškem in po Istri se smejo pole za podpis slobodno razpolagati, ter na vseh javnih prostorih podpisi nabirati. Kako se dobodo na Kranjskem podpisi, naj bode skrb rodoljubom. V privatnih hišah prošnjo podpisavati, nikdo ne more prepovedati.

— Ljubljanske rodoljube, kateri prošnje do cesarja še niso podpisali, vabimo, naj to store v uredništvu našega lista, kjer še zmirom leže pole za podpis.

— Iz Gorice smo prejeli sledeči telegram: Gorica 6. febr. Občni zbor političkega društva „Soče“ je pristopil prošnji „Slovenije“ do cesarja; društvo bode skrbelo za nabiranje podpisov po Goriškem. Slava!

## Sodba o Magjarih.

Znani Francoz due de Gramont se je znova oglasil proti Andraši-Beust-ovim izjavam v „Journal de Debats“, v kateri list naš minister vnanjih zadev Magjar Andraši za drag denar spravi kak članek, da brani in povečuje svojo dvomljivo politično modrost. Gramont sedaj v „Constitutionnel“ odgovarja in se kaže dobro podučena v avstrijskih zadevah. Zlasti njegova sodba o Magjarih je skozi resnična.

„Če se sploh kakemu kabinetu, piše med drugim Gramont, ne spodobi, v razžaljenih besedah govoriti o francoski vladi, je to v prvi vrsti dunajski kabinet. Dokler je Napoleon III. na prestolu sedel, je avstrijska diplomacija razumela, in vedeli so tudi pred vsem Magjari, uklanjati se tako globoko pred tem suverénom, kakor to delajo danes pred cesarjem Viljemom. Kako se tedaj razumevajo sovražne besede, ki jih ravno sedaj organi grofa Andrašija proti cesarju Napoleonu govoré? Prav lahko! Umrli cesar je ravno Magjare natanko poznal, in že zdavnaj je bil v svojih skrivnih obravnavah avstrijskega cesarja pred Magjari svaril, kot pred sovražniki Avstrije kakor Francoske, na katere se nobenim načinom nij zanašati. Napoleon je bil jako dobro podučen o intrigah v Pešti se spletajočih, in je cesarju Francu Josipu naprej povedal, da bode dualistična zistema 1867. l. za avstrijsko cesarstvo najnevarnejše nasledke imela. Dogodjaji dajejo danes umrlemu pravo in prihodnost bode njegovo prorokovanje še bolj potrjeno. Reči, da je grof Andraši za

vsa poganjanja vedel, je vseskozi napačno. Mi se držimo v tem obziru vsega, kar smo v nekem prejšnjem članku povedali, in zgodovina bode to enkrat potrdila. Mi izpovedamo z določnostjo, da je cesar Franc Josip tačas svojim zaupnikom formalno prepovedal, tedanjemu ogerskemu ministru grofu Andrašiju razodevati kabinetske skrivnosti, in vsakdo, ki značaj tega suveréna le količkaj pozna, bode našim izjavam verjel.

Cesar Franc Josip bolje vé kakor kdo, da nemška in slovanska Avstrija na eni strani in Ogerska na drugi strani celo nasprotné namere imajo. Ogerska misli samo na svoje odločenje, in pri bližnji krizi, ako bi se monarhiji le nekoliko resno žugati utegnulo, bodo Magjari to odrušenje poskusili. Deakova stranka je moralno mrtva, in dunajska vlada je žalibog slepa. Gospod Lonyay, da-si ne več na krmilu, se še vedno od dvora protegira, kar ga ne zadržuje, na to delati, da najhujša levica, katera o nemški dinastiji neče nič vedeti, nasilje doseže. Mi smo o teh rovarijah bolj podučeni, nego hočemo v trenutku povedati. V Berlinu to tudi vedó in si veselo maneje roke. Vendar ako cesar avstrijski Magjarom kaj dopusti, to še ne pomenja, da jim tudi zaupa.

Oficijozni korespondent „Journal-a de Debats“ nam po krivici očita, da mi ne poznamo niti položaja Ogrske od 1867 l. niti grofa Andrašija. Poznamo to položje le predobro, katero ima svoj vrhunec v besedah: „Tlačenje Slovanov (in Nemcev) po Magjarih“. Sedaj to uro vladata gospoda Andraši in Orczi, dva Magjara, edino le sama

## Listek.

### Historično-geografično društvo.

Komaj se je spočelo slovensko pisateljsko društvo, ki dosedaj razen Preširnové svečanosti še nič nij rodilo, snuje naj se po predlogu g. Lutman-a v tem listu štev. 22. novo društvo: historično-geografično. — O potrebi takega znanstvenega zavoda pač nij treba govoriti, saj je jasna vsacemu razumniku. Zatorej navedene razloge radi podpisemo. A nastane drugo vprašanje. Kje so pa moči, da bodo po arhivih vsa izvirna pisma, rokopise itd. preiskavale, kar — memo gredé rečeno, — po naših mislih nij vseskozi potrebno, ker se smemo menda vendar tudi nekoliko naslanjati na kritične, iz virov posnete sestavke, ki jih že imamo? Saj vidimo pri drugih društvih, kako trdo jim gré za spise. Kako težavno „Zora“ napolnjuje svoje predale, vé njen neutrudni g. urednik; za Preširnov album je došlo menda le malo člankov (obrok še nij obtekel, upamo da

bode Preširnov album ipak bogat. Ur.) in tudi „Slov. Matica“ z nagradami nij vselej preobložena s pisateljskimi izdelki. Kje bode društvo dobilo historičnih zbirk, knjig, ki jih vsakako potrebuje? Kje so nadalje mecenati, ki bodo podpirali zgodovinske preiskave, ki nijso vselej brez stroškov? Kako bodo naposled na dan prihajali plodovi ali rezultati društvenega prizadevanja? Ti pomisleki vendar nijso tako močni, da jih čvrsto dejansko domoljubje ne bi premagalo. Ako se tedaj historično-geografično društvo res ustanovi, lahko si njegovi osnovatelji delo olajšajo. Nij jim treba namreč napravljati društva iznova, saj ga že imamo v Ljubljani nad 25 let. Od l. 1868 nam hira, da skoro umrje. V mislih imamo: „Historischer Verein für Krain“. V tej družbi je mnogo Slovencev, drugi naj se vpišejo, občni zbor, ki ga nij bilo od leta 1867, naj se skliče in tu naj se prestroji društvo v slovensko po naših potrebah in nazorih. Do tega imamo Slovenci nekako pravico, ker prav Slovenci ali za slovensko reč goreči možje kakor:

Metelko, Nečasek, Hieinger, Radič, Trstenjak, dr. Etb. Costa, Kozina in drugi pripomogli so s svojimi spisi, da je cvelo to društvo jako lepo. Zoper sloveniziranje ne more se nič temeljitega ugovarjati, ker niti v pravilih ni nikjer izrečno povedano, da mora biti društvo nemško, niti ne more nemščine terjati 78 družeb, s katerimi je „historischer Verein“ v zvezi. Do malega njih publikacije nemajo kar nobenega vpljiva na našo povestnico — kar je itak zoper §. 5. njegovih pravil — torej ne bode škoda ogromna, ako odpadejo. Da avstrijska društva — za nas važnejša od nemških — ostanejo zvesta, skrb bode prihodnjega predsedništva. Da se izhaja brez izvestij hanoverskih, hasenških in drugih oddaljenih nemških zgodovinskih društev, spričuje društvo za jugoslovansko povestnico v Zagrebu.

Poslovenjenju zgod. društva se tudi ranjki dr. Costa v poslednjem občnem zboru dne 10. januarja 1867 nij protivil, ako mu bode to v prid. Da mu to ne bode v kvar, dokazali smo menda dosti točno. V poprejšnjih

zunanje politiko Avstrije, in knez Auersperg je ravno toliko, kolikor je Andraš bil o času grofa Beusta. To je istina.

Gospod Beust je bil vsaj v svojih opravi-  
lih izkušen minister, v tem ka grof Andraš  
niti po svojih študijah niti po diplomatični  
praksi nij zmožen, biti prvi minister. Zdaj že  
se moremo prepričati o magjarski izurjenosti:  
Od 1867. l. je izmed vseh delov habsburg-  
ske monarhije, Ogerska najslabše upravljena.  
Skoraj bode cela Avstrija čutila na-  
sledke magjarske politike. Potem  
bode grof Andraš osodo svojih prednikov  
delil, kajti Dunaj mejaši na vzhod: ministri  
ginejo naglo.

Avstrija je vedno v tajenji svojo reči-  
tev iskala, tako tudi glede umora francoskih  
komisarjev pri radstatskih konferencah. Ve-  
dno je namreč tajila, da je za to dala po-  
velje, med tem ko je na drugej strani nadvoj-  
voda Karel, za časa dunajskih konferenc,  
nekaterim diplomatom skrivaj nasprotno iz-  
javo storil. Gramond potem nadaljuje:

„Dunajski korespondent „Journal-a de  
Debats“ se strašno togoti, ker smo govorili o  
eventualiteti rusko-francoske alijance;  
mi smo, pravi on, mi smo Avstriji žugali.  
No, ta divji napad kaže, da smo bolečo  
rano magjarske diplomacije zadeli,  
katera menda slutiti, da prej ali slej  
bode prišla maščevalna boginja iz  
Petrograda in Pariza!“

Naj si magjarski državniki zapomne te  
besede!

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V seji **državnega zbora** 4. febr.  
je vojni minister odgovoril na neko interpe-  
lacijo poslanca Tomaščuka, zakaj se ne ravna  
enako s seminaristi rimsko-katoliške in grško-  
orientalske vere pri nabiranju vojakov. Mini-  
ster pravi, da tako neenako ravnanje nij v  
namenih ministerstva in da se v resnici tudi  
ne godi nikjer. Potem stavi poslanec Roser  
predlog zastran obvarjanja pred železniškimi  
nesrečami. Končno sledi debata o eksekuciji  
na plače delavcev. Postava se sprejme v  
tretjem branji. Prihodnja seja bode v petek  
7. febr. Naš državni zbor prav polagvma  
dela. — Finančni odbor se je posveto-  
val o postavi zaradi reguliranja oziroma po-  
višanja plače uradnikov. Po predlogu tega

letih bila je nemščina historičnemu društvu,  
kakor je trdil pri omenjeni priliki g. dr. Costa,  
le „Verständigungsmittel“ in ko bi bila samo  
tudi vprihodnje ostala, društvo ne bi bilo  
v denšnjem prežalostnem stanju brez direk-  
torja, brez sej, brez poročil, pisatelji ne bi  
odpadali drug za drugim, kakor listje v je-  
seni, udje bi radi pokladali svoje letne do-  
neske za povestnico domače svoje dežele, in  
ubogi Jelovšek ne bi čepel za mizo v druš-  
venih prostorih bolje podobnih tamni ječi  
nego znanosti posvečenemu hramu v sramoto  
„deutscher Wissenschaft“ in „deutschem Ka-  
pital.“ —

Društvo zgodovinsko je že slutilo bli-  
žnji razpad, pogajalo se je torej z muzealnim  
društvom, da se obe združite v eno. Do se-  
daj se to še nij posrečilo. In da se to ne  
bode zgodilo, treba, da se predela, prestroji  
to puhlo društvo, ki mora v kratkem razpasti.  
Škoda za zbirke, rokopise, knjige, ki pridejo  
brezdvomno kakemu nemškutarskemu — da-  
si deželnemu po §. 30 — zavodu v last, slo-  
venskim zgodovinarjem v kvar! J. P.

odбора bode 11 vrst uradnikov, ki bodo imeli  
stalne plače in zraven teh priklade v mestih,  
na katerih so umeščeni.

**Volilna reforma** še nema cesar-  
jevega dovoljenja, da bi se smela državnemu  
zboru predložiti, tudi jo ministri še vedno  
spreminjajo. Število poslancev se je zopet po-  
množilo in sicer za Gališko, potem za Koro-  
ško, katero dobi štiri poslance v kmetski  
skupini, in za Trst, ki bode imelo voliti tri po-  
slance in zraven tega še tudi trgovinska zbor-  
nica enega, slovenska okolica pa — nobe-  
nega. Grof Goluhovski je bil pri cesarju k  
obedu povabljen; vendar plemeniti gospod  
dosedaj pri svojih poljskih rojakih še ničesar  
nij opravil. Poljski poslanci so še vedno  
nasproti volilni reformi, in zato se „N. Fr.  
P.“ togotuje nad ministerstvom, čemu Galičiji  
več poslancev privoli in tako le opozicijo  
okrepčuje. Po najnovejših poročilih se bode  
volilna reforma baje v torek predložila. Mi  
še zmirom dvomimo, ne da bi sploh ta po-  
stava ne prišla pred državni zbor, ampak  
da bi se to že tako skoro zgodilo.

Mestni zbor v **Pragi** je v seji za-  
dnjega pondeljka enoglasno sklenil peticijo  
na cesarja proti direktnim volitvam podpisati  
in na adresu poslati. Dr. Brauner je zazna-  
moval to volilno reformo kot tako, ki nara-  
dne individualnostia vseh dežel te monarhije  
uničuje. — Kaj pa naša slovenska mesta, ki  
imajo narodno večino delajo? Zakaj ne bi  
posnemala zlate Prage?

### Vnanje države.

Na **Francoskem** je stanje zelo ne-  
gotovo. Pravi republikanci so v manjšini v  
narodni skupščini, monarhisti si pa ne upajo  
prav, svojo faktično večino porabiti, ker se  
moralnično slabe čutijo. Mnogi izmed njih so  
kompromitirani, ker so se dali porabiti od  
raznih vlad za vsakovrstna početja, mnogi  
tudi v privatnem življenji ne slujejo preveč.  
Vrh tega pa med njimi tudi nij prave edi-  
nosti, ker bi eni radi delali za Napoleona  
IV., drugi za Orleansce, drugi zopet za grofa  
Chamborda. Republikanci so pa pošteni, zna-  
čajni možje, iskreni domoljubi, katerih nij  
omajal Napoleonov denar, ne njegova puhla  
slava. Ravno zato pa imajo velik moraličen  
vpljiv, kar se je posebno pokazalo pri zadnji  
debati zaradi mesta Lyona, ko so bili mo-  
narhisti grdo poraženi in osramoteni. Za re-  
publikanci stoji narod, zato se monarhisti  
boje, da bojo pri novih volitvah, ki bodo  
meseca oktobra, propali. Zarad tega so skle-  
nili v narodni skupščini predlagati, da se  
samostojne županije v Lyonu in drugih večih  
mestih odpravijo, ter se ondi nastavijo pre-  
fekti po njih volji. Ako jim to obvelja, po-  
tem imajo prosto pot, ker volilno gibanje se  
bode kmalu začelo. Sklenili so tudi, volilno  
pravo stisniti tako, da mora vsak, kdor hoče  
volilno pravo izvrševati, biti star najmanj  
25 let, ter vsaj tri leta francoski državljani.  
Poslanec pa mora imeti 30 let. Sicer pa  
upamo, da monarhistom ne bode obveljalo,  
da bi izvršili svoje naklepe. Pač imajo Fran-  
cozi križ z njimi, kakor vsaka država, v ka-  
teri se zaredi absolutistična zalega.

**Francoska** narodna skupščina je v  
seji 4. februarja sklenila postavu, po kateri  
se otroci v fabrikah ne smejo rabiti za delo  
celi dan pred dopolnjenim 13. in deklice pred  
14. letom. Minister vnanjih zadev grof Rê-  
musat je predložil zbornici v potrjenje kup-  
čijsko pogodbo z Angleško.

**Nemški** državni zbor se bode čez pet  
tednov sešel, da dovoli denar za velikanske  
vojaške naprave, katere je iztuhala tako  
imenovana komisija za brambo dežele pod  
predsedništvom pruskega kraljeviča nasled-  
nika. Terjalo se ne bode nič manj nego 68  
milijonov tolarjev, da se dozida 23 trdnjav,  
25 milijonov pa za utrjenje obmorja. Denar-  
jev imajo pač sedaj Nemci dovolj, saj so  
izropali vse Francosko, pa bojimo se, da  
bodo rekali enkrat po njih znanem pregovoru:  
„Wie gewonnen, so zerronnen.“

Da se pametni **Nemci** že sami smejejo  
bramarbaziranju naših vladnih ustavakov in

pruskih pomagačev, kaže sledeči stavek nem-  
škega „Mainzer Journala“: Potem ko so na  
starokatoliških slabe babice za rojstvo deteta  
germanske narodne cerkve našli, skuša se s  
kleščami narejanj postav pomagati. Dudla-  
nje z germanizmom je tako vse glave zme-  
šalo, da res nij več uzroka slabih dovtipov  
delati o „gloire de la grande nation.“ Nem-  
ško, nič kot nemško in zmirom zopet nemško!  
Nemška vednost, nemška umetnost, nemška  
šega, nemška cerkev, nemška bogaboječnost,  
— če pojde tako naprej, ne more drugače priti,  
nego da bode poleg drugih lastnosti tudi be-  
darija in norost prav samo nemška lastnost.“  
Tako piše Nemec sam gori v rajhu.

**Svícarski** stanovi so odstavili škofa  
Lachot-a v Baslu, ker je zoper vladno pre-  
poved razglasil sklep cerkvenega zbora o  
papeževi nezmotljivosti.

## Dopisi.

**Od Ptujja**, 5. febr. [Izv. dop.] Od

davna nepretrgoma bridke skušnje pričajo,  
ka so nam Slovanom nemški časopisi ne  
samo pod perotmi dvoglavnega orla avstrij-  
skega krmeči se, nego tudi izven tega dr-  
žavnega oboda na beli den hodeči, načelno  
sovražni, celo hudobni, vsaj po mogočnosti  
vsako istino o naših razmerah kvarijo in pre-  
vračajo; med temi se poslavlja teta „Augsb.  
Allg. Ztg.“, ki ima mnogo opravka s Slo-  
vanstvom in na kope napak in spak o nas  
kvasi, sicer pa jemlje razne drhali v obrambo,  
iste cigane, le na slovanski rod se neprene-  
homa peni. Tudi najčastnejšemu in najve-  
čemu značaju na slovanskem jugu Strossma-  
yerju je oponašala namišljene reči osnovane  
na laži in kleveti, vendar na zahtev bil je  
tudi sprejet odgovor, kakor je bil poslan,  
kar javlja poštenosti in pravičnosti znak. —  
Podoben poskus je pred nekoj dobo bil  
učinjen pri časniku svoježdem si krščanstvo  
in katolištvo, toda druge strune nam so se  
zabrukale, le nekoliko stavkov in polustav-  
kov se je iztrgalo in neskladno razmetalo iz  
vsega odgovora na mrzke laži in zlohotne  
klevete, tore ni šilo za ognjilo. Mojsej je  
učil, zob za zob, oko za oko, a Srb ostrejšje  
učil v narodni poslovice glaseči se: ako on  
tebe kamenom, ti njega sekirom. Navedeni  
prigodbi svedočiti, ka je itak brezverna Augs-  
burgerica pravičnejša in poštenejša od ka-  
toljskega Volksblattl-na, ki šče se strastno  
ogiblje imena „slovenski“, kamor li da nam  
je nekoliko pravičen, pa vendar nahajaš  
mного slovenskih duhovnikov, ki mu poma-  
gajo s peticami zasluženi na Slovenskem  
prazno slamo plačevati. Ka ni vse povse  
na čistem z njegovo pravičnostjo, kaže tudi  
vest omenjena v dnevniku „Politik“, trdeča,  
ka je bil graški Volksblatt oglobljen za  
10,000 gold. zbog dohodninskega prekršaja.  
Iz tega in teme drugih zgodeb morani smo  
kot klešč trdno lotiti se strašnega načela:  
vsak človek se imej za zlega, dokler nij do-  
kazano, ka je dober, to je, pošten in pra-  
vičen.

Govoreči o jugoslovanski zvezdi nava-  
jamo iz odgovarjajočega pisma nekatere svete  
besede, katere imajo vsevoljno vrednost za-  
vsakega naobraženca. Strossmayer piše: „Jaz  
ne znam, kako sodbo mi je previdnost pri-  
sodila v tej zburkani dobi, vendar to za  
stalno znam, ka me nikakši obzir na  
svetu ne zmoti, da ne bi branil tega,  
kar za pravo in istino imam, in da  
bodem v vsakem slučaju vedel svoje  
ime do groba neokaljeno ohraniti.“

Pomen teh angelskih besed bi radi marsikateremu skazljivcu burno v ušesa zatrobili. Oj pravo in istina!

**Iz Kamnika** 6. febr. [Izv. dopis] Da se vse, kar se novega prigodi na političnem, narodnem in obrtniškem polju objavi in kritikuje, nij samo pravično, marveč tudi potrebno, ker brez kritike nij mogoč nikakoršen napredek; no treba je, da se človek popred prepriča, ali je tudi res, kar hoče v časnike naznanjati.

Da naša čitalnica napreduje, to je gotovo in kdo more kaj zoper to?

Ali med tem, ko zadnji dopisnik zdanji napredek povzdiguje, graja indirektno (Mi menimo, da to nij bil dopisnikov namen Ur.) prejšnje vodstvo, kakor da bi bi le pod tem rakovo pot hodila. In v čem obstoji večji ta napredek pod novim vodstvom od novega leta? „Gostejše veselice?“ A je znabit pozabil dopisnik v pratiko pogledati, v kateri bi našel bil, da je zdaj pustni čas, v katerem je po stari navadi že več veselice, nego n. pr. po leti? Jaz sem bil izvoljen za prvosednika, ko je naša čitalnica še komaj beli dan zagledala, in da nijsem rok križem držal, je to gotov dokaz, da sem bil pozneje v drugič in tudi v tretjič voljen. Ko so bile zadnjič zopet nove volitve, sem sam odločno izrekel, da nečem niti vodstva prevzeti niti v odbor voljen biti. Smešno je pa celo, če dopisnik misli, da streljanje na tarčo tako mogočno pospešuje napredek čitalnični, ako ravno sem tudi v tej sicer le enostranski zabavi, ker se je le malo možkih udov udeležil, prvo misel sprožil in prve korake storil. Torej ne kratiti nobenemu svojih zaslug.

Janez Debevec.

**Iz Ljutomer**a, dne 6. febr. [Izv. dop.] (Iz občnega zbora naše čitalnice) naj sledeče poročam: Domačih udov bilo je dovolj veliko število nazočih; vnanjih pa manje. Temu je bilo uzrok slabo zimsko vreme. Vendar so tudi izmed naših vrlih kmetov bili nazoči nekateri gorši korenjaki. Zbor je pričel predsednik s primernim in krepkim nagovorom, v katerem je omenil splošno delovanje društva v minolem društvenem letu. Potem poroča tajnik. Iz njegovega sporočila povzamemo, da je imelo društvo v imenovani dobi okolo 20 veselice in besed, med temi je bilo 9 gledaliških iger. Bukvarnica šteje 96 knjig, med temi jih je 12, katere je darovala Slov. Matica, in 19 darovanih od družbe sv. Mohora. Društvo je naročeno na 10 časnikov, nekatere pa posojuje tajnik sam. Društvo je v minulem letu mnogo podpiralo šolo ljutomersko. Za šolarsko bukvarnico je nabralo 30 gl., za dekliško šolo 9 gld., za revne učence 10 gld. Društvo šteje 104 ude. Naposled je zbor izrekel zahvalo društvenim podpornikom (med temi naj imenujem gg.: Kukovec, Kavčič, dr. Ploj, Kornpihl, Huber i. dr.) in gg. pevcem, gospodičnam pevkam, diletantom itd. (O izidu volitve novega odbora smo že poročali. Ur.) Blagajnik je poročal o dohodkih in stroških društva. Dohodkov je bilo 365 gl., stroškov 360 gl. Ta števila jasno dokazujejo, da je društvo delovalo, in kakor smemo reči, ne brezuspešno.

**Iz Šoštana** 3. febr. — [Izv. dop.] Dosti se čita dandenes o šolskih zadevah iz raznih slovenskih krajev; še več pa se govori o sedanji učbi, toda spisi in govori, žalibože! večidel le nedovoljnost izrekajo

o šolskem napredku. — Temu so krivi, kakor večina meni, samo učitelji, ki neke predmete mladini ali neprimerno prednašajo, ali pa celo zanemarjajo. Enaki napadi morajo nehoté vsakega zvesti, kateri krivico jasno previdi in tudi ovire pozna, zaradi kojih se zbog truda in truda splošnim terjatvam zadostiti ne more. Da šola svoj nálog popolnem ne izvršuje, stalnim postavam ne zadostuje, to je žalostna resnica, ker roka učitelja z roko staršev in krajnega šolskega sveta se prijemši enakomislé ne delajo. Tedaj tudi nij čuda, da se pri nas na šolskem polju še pravi uspeh ne dosega.

Če pretresujemo delavnost kakega krajnega šolskega sveta, malokje se marljivost nahaja. Po večini krajev traja malomarnost za šolske zadeve. — Ako se našim krajnim svetom izpisek šole nemarno obiskujočih učencev, predloži, niti pri seji se ne zmenijo za take „malenkosti“, ker se staršem nihče zameriti ne upa. In če učitelj poprosi, kak učni pripomoček pripraviti, zavrne se mu urno, da kasa krajnega šolsk. sveta nema novcev, in tako se pot odpira, da nam neki „Volksbildungsverein“ pripomočke v nemškem jeziku, se ve da brezplačno uriva. Ako ne verjameš, čestiti bralec, pridi in videl boš, kako nemške table za nazorni nauk, zemljevidi itd. stene naših slovenskih šol krasijo. — Zato podpirajte „Narodno šolo“, da bo ona slovensko mogla pomagati. —

Neredno obiskovanje in nepravi učni pomočki, so le na kvar šolskemu namenu, in znanost učencev takih šolah je le raztrgana celota. —

Da je pa postopanje in delavnost okrajnega šolskega sveta po raznih krajih tudi malovredna, to opravičujem s sledečim dokazom: Z začetkom šolskega leta je bila naša šola v trirazredno razširjena, bile so tedaj razpisane vse tri službe. Kako so se volitve učiteljev vrševale, še denes molčim, ter le povém, da je prvo mesto dobil nek nemški učitelj, kateri, kakor se pravi, slovensčine zmožen nij, drugo prejšnji podučitelj in na tretjo bil postavljen neki gospodin, kateri že več let nij podučeval. Izvoljeni nadučitelj je sam priznavši, da ne bode v našem trgu ploskanja slave slišal, službo odložil: ravno tako se tudi dvomi o nastopu podučitelja. Da bi se pa staršem in otrokom zaradi prenehanja uka krivica ne godila, je prevzel II. učitelj začasno vs o učbo. Ukaz njegovega nastopa je c. kr. dež. šolski svet že o božiči okrajnemu glavarju doposlal, ali ta, pri nas že občezenan delavec, da se bogu smili, mu še le ukaz čez en mesec pošlje. Učitelj je moral po tem činu škodo trpeti, in jo še bode trpel, ker še denašnji dan c. kr. davkarja o njegovi povišani plači nij informirana. — Takih in enakih dogodkov bi se pri nas dalo mnogo naštet, kateri grenijo trudapolne ure učiteljem, kalijo veselje in zavirajo tako zaželeni napredek.

### Domače stvari.

— (Mestne volitve.) Ljubljanski magistrat naznanja, da so volilne listine za prihodnje mestne volitve že spisane in leže na magistratu, kjer jih lahko vsak volilec pregleda in svojo volilno pravo reklamuje, ako bi ne bil vpisan. Svetujemo narodnim volilcem, naj se prepričujejo, so-li vpisani

med volilce. Termin za reklamacije poteče 15. februarja. Potem se razpišejo volitve.

— (Pri 47. pešpolku Hartung) so izmed Slovencev za reserve-lajtnante imenovani gospodje: France Breznik, Anton Šlamberger, France Hauptmann, Heinrich Schreiner, Ivan Omulec, Jakob Munda.

### Razne vesti.

\* („Omladina“), društvo mladine v Ložicah na Moravskem je razpuščeno po namestnji, ker je neki gojilo spridujoče in protinemske namene. V mnogojezični Avstriji tedaj se smejo tirati samo nemške tendence.

\* (Langjevič), nekdanji poljski diktator leta 1863, se je pred nekoliko dnevi na potu iz Carigrada v London, mudil v Lvovu, pa brez svojega adjutanta, Pustovojtve. Policijski načelnik v Lvovu ga je pred se poklical ter izpraševal, kaj tamo počenja. Langjevič se izjavi, da ostane samo 24 ur v mestu in se potem v London odpelje. In tako je bila zopet umirjena policijska vest načelniku.

\* (Velika tatvina.) Pondeljek po noči je bilo na kolodvoru v Požunu iz poštnega voza 23.000 gl. ukradenih. Poštni služabniki so namreč vsled dežja zapustili poštni voz ter se podali v hišo. Ko se po 10 minutah zopet vrnejo, nij bilo več paketa, v katerem je bil ta denar v kreditnih delnicah in obli-gacijah. —

\* (Samostani.) Po izkazu statističnega urada se nahaja v Švajci 88 samostanov s 546 menihi in 2020 nunami; vsi samostani imajo premoženja do 22½ milj. frankov.

\* (Čaj mesto žganja.) Velikanska reforma, katero se zdaj godi z rusko armado, bode odpravila tudi žganje iz kasarn in se bode mesto žganja vojakom dajal čaj. Rusko vojno ministerstvo je že popražalo zdravnike za njihovo mnenje in ti so se vsi izrekli za čaj, kot zdravejše pijačo od žganja.

\* (Striženje konjev.) Francosko vojno ministerstvo je ukazalo, da se naj konji v francoski kavaleriji strižejo, ker so neki potem bolj zdravi in se dajo lažje snaziti. V angleški armadi je to že dalje časa upeljano.

\* (Moški Pastrana.) Po poročilu ruskih listov se v Petrogradu pokazuje kmet Adrijan Jevtičjev, kateri je po vsem životu kosmat ter ima opicam podoben obraz. Samo ustnice so gole. Nos se skoro ne vidi iz goste brade, od ušes pa goste dolge kodre visé. Tudi zob nema vseh. Triletni sinko tega moža je že sedaj še kosmatejši od svojega očeta.

\* (130 funtov teška) in samo štiri leta stara deklica je v vasi Simonfa blizu Kaposvara. To velikansko dete je zdravo in so kmetjski stariši že imeli več 1000 gld. na ponudbo, da bi pustili deklico po svetu kazati, a tega nehte.

„Društvo v brezplačno razpošiljanje francoskih knjig med Slovane in Rumune.“

Francoske novine prinašajo sledeče:

„Pogubna vojska, ki smo jo nedavno imeli, zvišala je simpatije, ki so jih gojili za Francijo že od davno do sedaj tako malo znani narodi. Avstrijski Slovani, ki se že stoletja bore proti nemškim sosedom, in Rumuni, s kojimi nas zedinja sorodje v jeziku in rojstvu, kazali so nam o zadnji pre-skušnji udanost, za katero jim ne moremo biti dosti pripoznatni. Vrniti jim ne moremo bolje, nego da jim podamo sredstev, s kojimi se lahko posveté našemu jeziku in slo-vstvu. Francijo ljubijo ti narodi instinktno, a teško jim je spoznati jo docela; Nemčija jih loči; vsilja se jim absolutno le nemška kultura, francoske knjige so kod njih redke in drage.

Radi bi dosegli to, da bi Francija mogla

občevati s svojimi dosedaj tako malo čislanimi prijatelji. Sklenili smo zaporedom pošiljati gramatike ter knjige vsakega obsega profesorjem ter društvom dijaškim v Prago, Pozen, Lvov, Pešt, Hermanstadt, Zagreb, Ljubljano i. t. d.

V bibliotekah učenih in svetnih ljudi se nahaja gotovo dosta knjig, ki jih dotični posestniki ne rabijo več. Ako se ta dela razdelé po deželah, kjer so nepoznata, koristila bodo gotovo veliko, bodi-si da razširijo tamo naše ideje, bodi-si da seznanijo te narode bolje z nami.

K temu patrijotičnemu delu povabljam vse, ki želé, da se vzdrži ter zviša moralni vpliv Francije na inostrance. Nabirali bomo darove, bodi-si da so to knjige, ali denar v nakupo knjig. Pri svojem podvzetju računimo na dobro voljo učenih društev, pisateljev ter izdajateljev knjig. S tem, da se nam pridružijo, odpro našej narodni literaturi novo polje.

Vsak darovatelj naj naznani namen svojega daru, ter pove, se-li naj njegovo ime naznani ali ne. Nekaj darov smo že nabrali, ter jih kmalu razpošljemo.

Tikoma darov in vprašanj prosimo naj se adresira na sledeče gospode:

Gaidoz, directeur de la Revue linguistique, 2 rue Pléquier, Paris.

Leger, docteur des lettres, 30 quai d'Orléans, Paris.

Emil Picot, vice-consul, 7 place d'Eylau, Paris.

Slovanske in rumunske novine prosimo naj priobčijo naš program.

V Parizu, v prosincu 1873.

Odbor.

### Narodno-gospodarske stvari.

— Dalmatinske železnice. V Trstu se snuje društvo, katero hoče zidati železniške črte Knin-Splet, Knin-Zader in Knin-Dernis-Sebenik. V tem društvu so imenitne tržaške firme in dalmatinski veliko-posestniki in kapitalisti zastopani, med katerimi se nahajajo Morpurgo, grof Paja, Janko Vučetić, Florio, Ivanković, conte Smecchia, advokat dr. Nakič, Luka Tripković. V izvrševalni odbor so izvoljeni Vucetić, dr. Nakič, Vojnovič in Luka Tripković, ki so se že na Dunaj podali, da z bankami v dogovore stopijo zaradi potrebnega fonda. „N. Fr. P.“ meni, da se je društvo prerano začelo gibati, kar bi toliko pomenilo, da ministerstvo še ne misli, v tej sesiji državnemu zboru dalmatinske železnice predložiti. Potem bi pohlevni dalmatinski poslanci še železnice ne dobili za svoje nemoško obnašanje, kakor bo menda tudi pop Danilo ostal brez škofove kape.

### Opomenica.

**Konkurzi:** Na državni realni in zgornji gimnaziji v Novem mestu služba suplenta za nemški jezik in literaturo, do 1. marca, potni stroški se vrnejo. — Mesto denarničarja pri c. kr. deželni glavni denarnici v Ljubljani, 1200, vsakako 1000 gl., proti 1500 gl., zastave, v treh tednih pri predsedništvu c. kr. finančnega ravnateljstva. — Pri tukajšnjem magistratslužbu mestnega inženirja, 1200 gl., do 25. feb. — Nadučiteljska služba v Šoštanj, 550 gl. s stanovanjem. — Učiteljska služba v Šmartnu pri Šaleku, 400 gl.; ako se šola utegne v Velenje prestaviti, 500 gl. in stanovanje. — Učiteljska služba pri sv. Ilu, 400 gl. in stanovanje, vse tri do 22. febr. pri okr. šolskem svetu v Šoštanj. — Učiteljska služba v Rajhenbergu, 360 gl. in stanovanje, do 20. februarja v Sevnici.

**Eksekutivne dražbe:** 10. febr. Sovičevo pos., 1479, v Konjicah. — 11. febr. Končevo pos. 4676, v Kranji. Križajevi pos. 420 gl. 90 kr. in 287 gl. 50 kr. v Postojni. — Čeglarjevo, 1731 gl. 20 kr. v Zatičini. — Trajnov, v Idriji. — Celharjevo, v Postojni. — 12. febr. Piešejevo, 2730 gl., v Kranji. Mukančevo, 283 gl., v Črnomlju. — Medvedovo, v Slov. Bistrici. — Najžičevo, 360 gl., v Črnomlju.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

### Tuji.

6. in 7. febr.

**Europa:** Romanič iz Zagreba. — Eberhard iz Celja. — Zline iz Celovca.

**Pri Elefantu:** Pače iz Ptuja. — Klarčič iz Zaloga. — Hmel, Pfeifer iz Celja. — Brajda iz Dunaja. — Zimmer iz Dunaja. — Koranstein iz Dunaja.

**Pri Maliću:** Fichtenau iz Zagreba. — Ješenak iz Bleda. — Tavčar iz Rake. — Kokoška iz Dunaja. — Drechsler, Plerim iz Reke. — Rester iz Gradea. — Wimmer iz Dunaja. — Serc iz Gradea. Avini iz Trsta. — König iz Monakovega. — Poland iz Dunaja. — Kralovski iz Dunaja. — Soffermüller iz Kokre.

**Pri Zamoreu:** Saveli iz Gradea.

### Dunajska borska 7. februarja.

|                              |     |      |        |     |
|------------------------------|-----|------|--------|-----|
| Enotni drž. dolg v bankovcih | 69  | gld. | —      | kr. |
| Enotni drž. dolg v srebru    | 72  | —    | 90     | —   |
| 1860 drž. posojilo           | 103 | —    | 75     | —   |
| London                       | 108 | —    | 90     | —   |
| Kreditne akcije              | 332 | —    | 75     | —   |
| Akije narodne banke          | 966 | —    | —      | —   |
| Napol.                       | 8   | —    | 67 1/2 | —   |
| C. k. cekini                 | —   | —    | —      | —   |
| Srebro                       | 107 | —    | 75     | —   |

## Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi **ženski lasje**; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—8)

**Wilhelm Stutz,**

v „Zvezdi“ (Sternallee), hiš. šte. 30 v Ljubljani.

## Praktikant

se vzame v uk v štacuni **Franc Kapus** v Celju. (44—1)

**Jaz Vilhelmina Rix** s tem javno izrekam, da sem kot vdova rajn. dr. A. Rixa zadnjih 16 let sama in edina pripravljala prave in nepoplačene

originalne paste Pompadour,

ker samo jaz skrivnost pripravljam. Zato s tem oznanjam, da se omenjena pasta Pompadour od zdaj naprej samo v mojem stanovanji, Dunaj, grosse Mohren-gasse Nr. 14, 1. Stiege, Thür 62, prava dobi, in svari pred kupovanjem pri vsakem drugem, ker sedaj niti zaloge, niti podružnice ne vzdržujem in ker sem vse poprejšnje zaloge zaradi storjenega popačenja opustila. Moja pra a pasta Pompadour, tudi **čudezna pasta** imenovana ne bo nikdar zgrešila svojega učinka; vsepeh te nepresegljive paste za lice gre nad vse pričakovanje in je edini **garantirani** pomoček za naglo in neizgledljivo odpravljanje vseh izpuškov v obrazu, sajencev, peg, šinj in mozolcev. Garancija je toliko gotova, da se **denar nazaj daje**, ako pasta ne pomaga. **Loneček te izvirne paste s podukom vred velja 1 gld. 50 kr.** — **Razpošilja se proti povzetku.** Naročila pisma naj se pošiljajo Vilhelmini Rix, doktorjevi vdovi, Dunaj, Gr. Mohren-gasse Nr. 14, iz prijaznosti vis-à-vis mojim čestitim prijemnikom, dajem, ako se mi majhni opravi v raznih stvareh naročujejo, te opravke poskrbeti in ne računim zanje nobene provizije. (177—21)

**Zahvalna pisma se ne razglajajo.**

## Spričevalo.

### Znanostno mnenje

o antiartritičnem antirevmatičnem čaju za čiščenje krvi

lekarka gospoda

**Wilhelm-a.**

Kedor ima kaj pojma o neizmerni slepariji, katero s splošnimi vračili vsake vrste novejšega časa uganjajo, bode lahko razumeval sumničenje zdravnikov zoper take zdravila in ne bo tega pedantičnemu mrzenju na prenavljanje pripisoval, ako se zdravnik smeblja od slavljenih skrivnostij obrača. Vendar tudi to pravilo nij brez izjeme, in taka se popolnem opravičuje v onih slučajih, kjer je dejansko potrjena skušnja in na to se opirajoče splošno priznanje občinstva pretresovanje zdravnikov prehitelo in svoje mnenje izjavilo, kakor se to nahaja pri Wilhelmovem čaju za čiščenje krvi, kajti splošno mnenje je najsigurnejše poročstvo za vrednost kake reči in se je najbolje skazalo pri nasvetovanem Wilhelmovem čaju za čiščenje krvi zoper raznovrstne revmatične bolezni, protin, putiko, ker ta čaj, ako se rabi pri najtrdovratnejših, ukoreninjenih revmatičnih boleznih protina, ponehano delavnost in izparjenje kože vrlo vzroči.

Posebno pri vseh revmatičnih, protinskih boleznih človeškega telesa, katere so vedno z mrzlico in vnetjem sklepov, otekanjem itd. združene, pri putiki, bolenji križa, v bedrih, trganji po udih, okornosti členkov, krču v mečah, zelo pri navadnem zagnjetenju telesa in zlatožilnih nadlogah itd. se je ta čaj kot jako uspešno zdravilo izkazal. More se torej ta čaj zoper navedene bolezni gorko priporočati.

Berolin, meseca januarja 1872.

**Dr. Janez Müller,** zdravstveni svetnik.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pri kupovanju naj p. n. občinstvo natanko gleda na postavno branbino marko in naslov, ki se nahaja pri vsakem zavetku na zunanji strani, da se po sleparijah ne ogojufa.

Pravi **Wilhelmov** antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije **Wilhelmovega** antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih po časnikih nevedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezičih 1 gl., posebej za kolek in zavoj 10 kr. (14—1)

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi **Wilhelmov** antiartritični in antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi dobiva: Mariboru pri Al. Kvandestu; v Celji pri Woggu in Radakovcu; v Lonču pri L. Müllerju, v Varaždinu pri dr. A. Halterju.

## Vsak dan presen droženi kvas

s poročstvom za izvrstno **kipivnost**, dunajski funt po 40 novih krajcarjev priporoča

**mokarija Eduard Farkas-a**

v Ljubljani na Jakopskem trgu šte. 148

v Boiczetta-jevi hiši.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.